

Skovbrugets skadelige insekter i 1973

af B. BEJER-PETERSEN

Som grundlag for bedømmelsen af insektangreb i 1973 kan det kort nævnes, at vinteren 1972-73 udmærkede sig ved at være ganske overordentlig mild, alle månedsgennemsnit for perioden november-marts var et par grader over normalen. Iøvrigt blev sommeren (juni-august) lidt over normalt varm. Fra efteråret 1972 var der et stort nedbørunderskud, og i 1973 til og med august fortsatte dette, omend i meget svagere grad. I juni og juli var der regulære »hedebølgeperioder« med sol og tørke.

Næbmunde (Rhynchota).

Som det var at vente efter den usædvanlig milde vinter, måtte der dukke et angreb af sitkabladdus (*Liosomaphis abietum*) op, og dette kunne da også forvarsles i marts 1973. Angrebet blev overordentlig omfattende, som sædvanlig kraftigst i kystegne, og det gik værst ud over sitka-, hvid- og blågran, muligvis især i de mere tørre egne. Vi modtog i alt ca. 160 forespørgsler, mange omfattende få træer, men andre flere hele plantageområder, bl. a. klitplantager. Dette var en 80 × forøgelse af forespørgselsantallet om sitkalus i forhold til 1972. Afnålingen blev mange steder overordentlig stærk og omfattede da alle gamle nåle; for mange prygraner i haver betød det, at de blev fældet af deres skuffede ejere.

Også visse andre bladlus udviste stigning. Såvel de uskadelige stammebladlus (Lachnidae) som også grøn ædelgranlus (*Mindarus abietina*) og dens mere sjældne slægtning *M. obliquus*, der lever på hvidgran, sitka m. fl., var talrigere end normalt.

Nåletrægallelusene lå fortsat omtrent på samme høje niveau som i 1972. Det gælder såvel alm. ædelgranlus (*Dreyfusia nordmannianae*) som de galledannende arter på gran, mens fyrre-stammelusen (*Pineus pini*) syntes noget hyppigere. Ædelgranlusen var som sædvanlig genstand for adskillige bekæmpelsesaktioner.

Bøgeskjoldlusen har vist noget stigende tendens, uden at der åbenbart endnu er tale om alvorlige skader.

Sommerfugle (Lepidoptera).

Fyrrevikleren (*Rhyacionia buoliana*) udviste betydelig opgang fra det allerede ret høje niveau i 1971-72, nemlig godt en fordobling. Skovdistrikterne synes imidlertid, at dømme efter forespørgslernes herkomst, ikke i synderlig grad at være besværet af angrebene. Flere skovdistrikter melder i 1973 om angreb af ædelgranvikleren (*Semasia rufimitrana*), som afnåler årsskuddene af ældre ædelgraner i juni. Da afnålingen har betydning for pyntegrøntproduktionen, har bekæmpelse fra fly været iværksat på Rathlousdal på ca. 9 ha 30-40-årige *Abies (alba og nordmanniana)*. Det er første gang siden 1954-55, at ædelgranvikleren gør sig bemærket i større stil.

Skovbrugets skadelige insekter i 1973

Larven af en anden småsommerfugl, ædelgrannålevikleren (*Epinotia proximana*) har ved nåleudhuling og -sammenspinding især på *Abies nordmanniana* som sidste år været noget generende for pyntegrøntproduktionen i enkelte tilfælde.

Løvrigt har blandt sommerfuglene naturligvis især nonneangrebet på tre danske lokaliteter tiltrukket sig opmærksomheden, og det har været genstand for betydelig omtale i pressen. Der var tale om såvel den største samlede kemiske bekæmpelse i skovbruget siden 1950, som også om langt det største areal, hvor biologisk bekæmpelse er kommet til anvendelse i Danmark, nemlig ca. 15 ha. Både *Bacillus thuringiensis*-præparatet »Dipel« og virus var effektive. Sidstnævnte var dog alt for længe om at komme til udbrud. Det bør derfor nok bruges »året før«, hvis det er muligt. Det skal også nævnes her, at der i hvert fald synes at være udsigt til, at det i 1974 vil blive mindre arealer end i 1973, hvor bekæmpelse bliver nødvendig.

Biller (Coleoptera)

Et enkelt større angreb på nåletrækulturer af gråsnuder (*Strophosomus sp.*) er indberettet fra efteråret 1973 i Midtjylland, mange planter blev totalt afnålet. Bortset herfra er i 1973 ingen væsentlige angreb af biller meldt.

Derimod optrådte mariehønselarver som formodede skadedyr i et antal forespørgsler vedr. prydræer. Dette var en følge af angrebet af sitkabladlus.

Årevingede (Hymenoptera)

Forespørgselsantallet vedr. fyrrebladhvæpse (Diprionidae) blev i 1973 halveret i forhold til 1972 og omfattede ingen store angreb.

Granbladhvæpse (*Pristiphora sp.*) formodes i et par tilfælde at have afnålet årsskud på gran, men heller ikke her var der tale om større skader.

Det for 1972 omtalte bladhvæpseangreb i Holmegaards Mose af den i Danmark for første gang fundne blå birkebladhvæps, *Arge pullata*, er fortsat i 1973 uden tilsyneladende at have voldt uoprettelig skade på birkebevoksningerne.

Forfatterens adresse/Author's address:
Zoologisk Institut
Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole
Bülowsvej 13, 1870 København V, Danmark.